

відмінка, зрідка у формах родового, давального та орудного відмінків; функціонування предикатів у присудковій частині в усіх часових та способових формах, а у підметовій частині в усіх часових формах та формі умовного способу; звичайним є розташування підметової частини в препозиції; необмеженість із боку семантики предикатів у присудковій частині.

У статті не охоплено семантики підметової частини, що є **перспективою** подальшого дослідження цих речень. Крім того, речення з підметовими предикативними частинами зі сполучними словами *хто, що* є лише одним із типів складних конструкцій зі взаємозалежними частинами, тому вивчення інших різновидів потребує окремої уваги.

Література

- Беляев 2001: Беляев, Ю.И. Синтаксис современного русского литературного языка : учеб. пособие [для студ. филол. спец. пед. высш. учеб. заведений] [Текст] / Ю. И. Беляев. – Херсон : Айлант, 2001. – 494 с.
- Вихованець 1993: Вихованець, І.Р. Граматика української мови. Синтаксис : підруч. [для студ. філол. фак. вуз.] [Текст] / І. Р. Вихованець. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
- Гвоздев 1958: Гвоздев, А.Н. Современный русский литературный язык : Синтаксис. Ч. 2 : [учебн. для студентов фак. рус. яз. и лит. пед. ин-тов] [Текст] / А. Н. Гвоздев. – [4-е изд.]. – М. : «Просвещение», 1973. – 350 с.
- Каранська 1992: Каранська, М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови : навч. посібник [Текст] / М. У. Каранська. – К. : НМК ВО, 1992. – 400 с.
- Кулик 1965: Кулик, Б.М. Курс сучасної української літературної мови. Синтаксис [Текст] / Б. М. Кулик. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : Рад. школа, 1965. – 282 с.
- Ломакович 1993: Ломакович, С.В. Займенниково-співвідносні конструкції в системі складнопідрядного речення української мови : навч. посібник [Текст] / С. В. Ломакович. – К. : НМК ВО, 1993. – 59 с.
- Ожоган 1997: Ожоган, В.М. Займенникові слова у граматичній структурі сучасної української мови : [монографія] [Текст] / В. М. Ожоган. – К., 1997. – 231 с.
- СУЛМ 1972: Сучасна українська літературна мова. Синтаксис [Текст] / [за заг. ред. І. К. Білодіда]. – К. : Наук. думка, 1972. – 156 с.
- Христіанінова 2012: Христіанінова, Р.О. Складнопідрядні речення в сучасній українській літературній мові : [монографія] [Текст] / Раїса Олександрівна Христіанінова. – К. : Інститут української мови ; Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. – 368 с.

В статті охарактеризовані особливості конструкцій со взаємозависимими частями, в состав подлежащей части которых входят союзные слова кто, что. Рассмотрены и описаны формально-синтаксические и семантико-синтаксические особенности указанных синтаксических единиц, определены их разновидности.

Ключевые слова: сложное предложение со взаимозависимыми частями, предикативная связь, союзное слово, предикат, формально-синтаксические особенности, семантико-синтаксические-особенности.

The features of the constructions with interdependent parts that contain connective words WHO, WHAT were characterized in the article. The formal and semantic peculiarities of these proposals were considered and described as well were defined their species.

Keywords: complex sentence with interdependent parts, predicative connection, connective word, predicate, formal syntactic features, semantic and syntactic features.

Надійшла до редакції 4 вересня 2012 року.

Ірина Святобаченко

УДК 811.161.2=161.1=111=133.1'367.335

ДИФЕРЕНЦІЙНІ ОЗНАКИ КОМУНІКАТИВНОЇ СТРУКТУРИ РЕЧЕННЯ

Розглянуто теорію комунікативної структури речення, її виникнення та опрацювання, визначено специфіку категорій дане / нове, відоме / невідоме як таких, що описують комунікативну структуру речення. Схарактеризовано засоби реалізації згаданих категорій в українській, російській, англійській та французькій мові. Подано власну класифікацію інформації, що покваліфіковується як відома, відповідно до специфіки її вияву в повідомленні.

Ключові слова: комунікативна структура речення, дане / нове, відоме / невідоме, каузативно-імпліцитна та каузативно-експліцитна дана інформація.

Питання комунікативного ладу висловлення як таке почало досліджуватись іще в XIX ст. У сучасному мовознавстві найпоширенішою концепцією, що описує згадане явище, є теорія актуального членування речення, опрацьована В. Матезіусом. Однак, поряд із опрацюванням вчення про тема-рематичне членування

речення, все більше зацікавлення викликає безпосередньо концепція комунікативної структури речення, що має провідним чинником наявність / відсутність певного масиву інформації в свідомості реципієнта повідомлення.

У різні часи теорію комунікативної структури речення досліджували такі мовознавці, як Ю. Апресян, М. Вінтонів, М. Геллідей, А. Загнітко, С. Картер-Томас, О. Селіверстова, Н. Слюсарєва, Я. Фірбас, С. Харченко та ін.

Дослідження теорії комунікативної структури речення пов'язане з такими галузями мовознавства, як комунікативна лінгвістика, когнітивна лінгвістика, функційна граматики, дискурсологія і т.п. Більшість мовознавців вважає практично тотожними як власне-теорію актуального членування речення та теорію комунікативної структури речення, так категорії, що їх характеризують (тема / рема, дане / нове, відоме / невідоме). У нашому дослідженні ми обстоюємо думку щодо чіткого розмежування зазначених концепцій, а також диференціації згаданих категорій відповідно до аспекту дослідження висловлення.

Об'єкт дослідження – теорія комунікативної структури речення, предмет – типологічні ознаки теорії комунікативної структури речення, а також специфіка категорій, що її характеризують. Мета роботи – аналіз диференційних ознак комунікативної структури речення. Поставлена мета передбачає виконання відповідних завдань: 1) дослідити опрацювання теорії комунікативної структури речення в загальному мовознавстві; 2) визначити специфіку категорій дане / нове, відоме / невідоме як таких, що описують комунікативну структуру речення; 3) виявити засоби реалізації згаданих категорій у висловленні; 4) з опертям на концепцію Я. Фірбаса щодо різновидів відомої інформації опрацювати власну класифікацію аналізованої інформації щодо специфіки її вияву в повідомленні.

Результати дослідження можуть бути використані під час викладання дисциплін, що пов'язані з вивченням процесу побудови висловлення та декодування повідомлення, а також під час написання наукових робіт із цих проблем.

Теорія комунікативної структури речення – одна з концепцій аналізу висловлення з позиції комунікативного навантаження його компонентів. Основою цього погляду слугує розподіл інформації, що подається у висловленні, на дану / нову інформацію. Як слушно зазначає Н. Слюсарєва [Слюсарєва 1981], в основі розподілу висловлення на відому / невідому, дану / нову інформацію знаходиться поняття знання та відомостей. Отже, висловлення розглядається із залученням термінів теорії інформації.

Термін «інформаційна структура речення» належить М. Геллідею. З одного боку, вживання цього терміна вповні відбиває специфіку функціонування висловлення як одиниці, що реалізує певну інформативну функцію, з іншого – наголошує на необхідності виявити закономірності сполучуваності комунікативних компонентів та специфіку їхнього функціонування в межах висловлення та контексту повідомлення загалом.

Лінгвіст пов'язує аналіз інформаційної структури висловлення з категоріями даної та нової інформації, наголошує на тісному зв'язку між тематичною (актуальне членування речення) та інформаційною структурою висловлення, водночас розмежовуючи згадані поняття як такі, що відбивають зв'язок цілого та частини (дане та тема, нове та рема): "...a speaker will choose the Theme from within what is Given and locate the focus, the climax of the New, somewhere within the Rheme" (...мовець обере тему з того, що включає дане, і розмістить фокус, крайню точку нового, десь у межах реми) [Halliday 1994: 299]. У цьому разі фокус висловлення розглядається дослідником як компонент, що є найважливішим інформаційним елементом нової інформації.

На відміну від М. Геллідея, Е. Редфорд навпаки розглядає нову інформацію як компонент, що реалізується у фокусі висловлення: "...a focused constituent typically represents new information..." (конституент, що знаходиться у фокусі, зазвичай репрезентує нову інформацію) [Radford 2004: 171]. Напевно, така розбіжність у трактуванні співвідношення категорій нової інформації та фокусу висловлення зумовлена різним спрямуванням підходів до згаданих явищ: перший тип розгляду характерний для функційної граматики, тоді як другий належить до аналізу дискурсивної перспективи.

Інформаційну структуру висловлення автор досліджує як один із аспектів інформаційної одиниці, поряд із яким – граматичний, інтонаційний та семантичний бік функціонування висловлення. Інформація за такого розгляду – "...the tension between what is already known or predictable and what is new or unpredictable" (напруженість між тим, що вже відоме або передбачуване, та тим, що є новим або непередбачуваним) [Halliday 1994: 296]. Таким чином, за концепцією М. Геллідея, інформація – це не певний вербалізований сигніфікат, а, скоріше, відношення, що спостерігається між різними відтинками висловлення, тим, що є вже повідомленим та тим, що планується повідомити. Відтак, інформаційна структура висловлення – це певна сукупність зв'язків між компонентами висловлення, що визначається їхнім місцем в інтенції мовця.

Ш. Картер-Томас, керуючись концепцією М. Геллідея, пропонує захищувати інформаційну структуру повідомлення до таких, що зорієнтована на слухача та є відмінною від тематичної структури: "Le niveau informationnel, information structure, organise les informations en fonction de récepteur, en fonction de ce qui est connu ou non de lui" (Інформаційний рівень, інформаційна структура, організує інформацію через роль слухача, через те, що йому відоме або ні) [Carter-Thomas 2009: 48]. За такого розгляду не враховується місце мовця, та його знань зокрема, у процесі комунікації. Таке трактування є певною мірою логічним, оскільки задля формування певного повідомлення мовець має набути певний масив інформації, яка й буде для нього даною. Водночас таке твердження викликає питання, коли йдеться про передачу мовцем чужого мовлення. У такому разі дана інформація є опосередкованою, мовець має знання про власне акт комунікації, в якому він брав участь, але не завжди знає предмет або явище, про яке повідомляє. Тож, на нашу думку, за розгляду інформаційної структури речення слід брати до уваги не лише позицію слухача, а й мовця, зокрема наявність

спільних фонових знань, пресупозицію, а також тип дискурсу, який слугує засобом репрезентації згаданих категорій.

М. Вінтонів зазначає щодо інформаційної структури таке: «Інформаційна структура (членування на дане / нове) повідомляє щось нове про предмет або факт, що, на думку мовця, вже є присутнім у свідомості слухача» [Вінтонів 2010: 385]. Подібне твердження, хоча й залучає до процесу аналізу інформаційної структури речення мовця, однак розглядає його не як активного учасника комунікативного процесу, а як творця повідомлення, який буде висловлення на основі власного уявлення пресупозиції співрозмовника, а власне-інформаційна структура розглядається дослідником не як спосіб організації інформації в повідомленні, а як продукт зазначеного процесу, інформаційна одиниця.

Теорія комунікативної перспективи речення зазнає змін щодо аспекту розгляду компонентів висловлення за інформаційним призначенням: «...ми не послуговуємось поняттям комунікативної значущості й процес розгортання інформації бачимо, перш за все, як процес встановлення зв'язків між комунікативними елементами, що вводяться» [Селивёрстова 2004: 614]. Відтак, термін «комунікативна структура речення» є доречним, оскільки за цією концепцією розглядаються власне-елементи висловлення та зв'язки між ними – складники, що й характеризують таке поняття, як структура.

Ключовими, на думку О. Селивёрстової [Селивёрстова 2004], є категорії «того, що характеризується» та «того, що характеризує» (частини належності за такого розгляду не береться до уваги), при цьому сама дослідниця заперечує бінарність такого поділу, оскільки таких категорій у реченні можна виокремити більше, аніж одну пару, залежно від референтної ситуації, отже, виникла б необхідність говорити про категорії першого, другого ступеня і т.д.

Одразу ж слід зазначити, що спостерігається така тенденція: тим, що характеризується, найчастіше виступає інформація, яка вже була подана в попередньому контексті (дане), а компонент, який характеризує, являє собою нове щодо повідомленої до цього інформації та комунікативної ситуації загалом. Однак описувані категорії не є сталими і легко змінюють свої позиції з того, що характеризує, на те, що характеризується. Відтак зауважуємо, що згадані категорії є умовними й набувають певних специфічних характеристик лише в певний момент включення їх до тексту висловлення, тобто в певній точці прямої, якщо уявляти континуум тексту у вигляді прямої, початковою точкою якої постає момент початку комунікативного акту.

Опрацювання теорії комунікативної перспективи речення уможливила синонімічний вжиток таких дихотомій, як «те, що характеризується / те, що характеризує», «дане / нове», «відоме / невідоме». Хочемо зазначити, що ми вбачаємо у цих поняттях певну аспектуальну різницю: перша пара термінів надає комунікативному аналізу елементів когнітивного розгляду, друга пара належить безпосередньо до комунікативної структури речення, тоді як третя – ширше поняття, аніж друге, і включає не лише аналіз комунікативної структури речення, а й аналіз екстралінгвальних умов спілкування (досвід мовців, їхня мовна та культурна картини світу і т.д.).

Зв'язок між елементами, на виявлення якого і спрямований аналіз комунікативної перспективи речення, спостерігається у двох площинах: в об'єктивній реальності (перша площина) існує зв'язок між денотатами, який знаходить своє відбиття в лексичній, морфологічній, синтаксичній та комунікативній структурах речення (мовленнєва площина, друга). Унаслідок такого поєднання чинників, комунікативна перспектива речення постає як «по-перше, порядок розташування елементів семантичної структури, або, точніше, порядок їхнього просторового розташування (семантична структура має зазвичай не лінійну, а просторову організацію), який визначає векторність зв'язку між елементами; по-друге, порядок розташування зв'язків і сферу їхньої дії» [Селивёрстова 2004: 615]. Однак векторність синтаксичних відношень – це лише одна з характеристик висловлення, цей феномен пов'язаний із реалізацією та розгортанням певної інформації, що подана в аналізованій комунікативній одиниці, яка не пов'язана безпосередньо з категоріями даного та нового, оскільки згадані категорії відбивають швидше конситуацію повідомлення та наявні у співрозмовників фоніві знання, аніж розподіл комунікативних ролей та елементів глибинного синтаксису, тоді як векторність значною мірою впливає на семантику висловлення.

У мовознавстві існує й дещо інша думка щодо вживання терміна «комунікативна структура речення»: С. Харченко [Харченко 2000] пояснює термін тим, що за аналізу комунікативної структури речення комунікативний аспект протиставляється синтаксичному, а власне-назва «комунікативна структура» пов'язана з провідною функцією мови – комунікативною. Покажемо, що попри вжиток згаданого терміна, дослідниця опрацьовує питання актуального членування речення, запропонованого В. Матезіусом; цей факт іще раз доводить можливість синонімічного вжитку понять «комунікативна структура речення» та «актуальне членування речення» у сучасному мовознавстві, при цьому перший термін вважається ширшим та загальнішим за своїм значенням як такий, що досліджує комунікативний, динамічний аспект висловлення.

Натомість Ю. Апресян розмежовує пари понять «тема / рема» та «дане / нове», при цьому виходячи за межі аналізу суто висловлення і включаючи до визначальних чинників і семантичні потенції мовних одиниць. Тема / рема постають категоріями висловлення, які визначають поділ комунікативної одиниці на те, про що говориться (тема), і те, що повідомляється про тему (рема), якими й зумовлена інтонаційна схема висловлення. Тоді як дане / нове, перш за все, визначається через наявність / відсутність певної інформації у свідомості слухача повідомлення. Водночас, лінгвіст також сприймає комунікативну структуру речення як поділ на тему та рему, а інші поняття, що корелюються з означеними категоріями, пояснює як «суттєвий зсув від власне комунікативної структури речення до його семантичної структури» [Апресян: ел. ресурс]. При цьому

членування на дане / нове поєднує комунікативний та семантичний аспекти, перший з яких виявляється в детермінуванні згаданих категорій безпосередньо з урахуванням дистрибуції повідомлення, що є комунікативною одиницею, семантика враховується за таких умов через пресупозитивні характеристики адресата повідомлення.

У нашому дослідженні ми потрактуємо «дане» як «... елемент когніції, який являє собою вже відоме, наявне і в свідомості мовця, і (за його переконанням) у свідомості слухача, не потребує особливих пояснень» [Сусов: ел. ресурс], запропоноване І. Сусовим. Як бачимо, мовознавець пропонує визначальною у виокремленні «даного» вважати не лише категорію слухача, а й категорію мовця. Таким чином, «дане» – це той спільний масив інформації, який сприяє продуктивній комунікації, а також слугує визначальним чинником під час кодування певної інформації мовцем та її подальшого адекватного декодування слухачем повідомлення. Така інформація може бути наявна у свідомості адресата та адресанта повідомлення як заздалегідь (певні фонові знання), так і подана безпосередньо у процесі спілкування в попередньому контексті.

Нерідко категорії даної / нової, відомої / невідомої інформації корелюють із поняттям означеності / неозначеності суб'єктів або об'єктів, які мають відношення до дії, зазначеної в реченні. Найяскравіше це виявляється в мовах, для яких характерне вживання означеного / неозначеного артикля (наприклад, англійська, французька мови): означений артикль *the* (для англійської мови) та *le, la, les* (для іменників чоловічого, жіночого роду та іменників у формі множини відповідно – у французькій мові) вживається за умови, коли об'єкт повідомлення відомий з попереднього контексту або єдиний у природі (тобто такий, що за своєю суттю вже відомий, наприклад, місяць, сонце). Відповідно, неозначений англійський артикль *a / an* та французькі *un, une* (для іменників чоловічого та жіночого роду відповідно) та *des* (для іменників у формі множини) вживаються, коли мова про когось / щось йдеться уперше. Розподіл інформації на дану та нову за таким критерієм є досить умовним та передбачає власні специфічні риси (врахування позиції мовця, фонових знань адресата та адресанта повідомлення, культурологічного аспекту та етнічних рис співрозмовників і т.д.), оскільки аналіз у цьому разі відбувається не на власне-комунікативному, а на комунікативно-граматичному рівні, оскільки артикли є синкретичними одиницями, які, окрім згаданої функції розмежування відомої та невідомої інформації, слугують ще й показниками частиномовної приналежності одиниць, із якими вживаються (в англійській та французькій мовах – ідентифікатори іменників), а також детермінують певні граматичні ознаки (категорія роду та числа у французькій мові).

Випадки розбіжностей між відомою / новою інформацією, що індексується артиклями, і категоріями дане / нове спостерігаються і за розгляду функційної перспективи речення. З цього приводу Я. Фірбас зазначає: "... information marked by the definite article as known cannot always be regarded as such from the point of view of FSP" (... інформація, маркована означеним артиклем як відома, не завжди може сприйматись як така з позиції функційної перспективи речення) [Firbas 1992: 21]. Така думка свідчить на користь умовності поділу інформації на основі детермінації лише граматичними засобами в мовах, яким притаманне вживання артиклів, а також того, що даність / новизна інформації – явище найбільшою мірою комунікативного порядку, яке може реалізовуватись за допомогою певних граматичних засобів.

В українській і російській мовах така частина мови, як артикль, взагалі відсутня, натомість функцію детермінації даної, відомої інформації активно виконують займенники, які нерідко слугують субститутами або покликаннями щодо інформації, повідомленої раніше. Таку функцію займенники виконують також в англійській та французькій мовах. Однак варто зазначити, що займенники, на відміну від артиклів, є самостійною частиною мови, тож визначальною за їхнього розгляду буде семантична, а не граматична специфіка вживання. При цьому слід враховувати також розряд займенника: особові займенники іноді не передбачають попереднього контекстуального включення свого денотата до структури усього повідомлення (наприклад, займенник «я» за умови розповіді від першої особи взагалі не потребує попереднього називання особи, на позначення якої займенник вживається у подальшому повідомленні, водночас інші особові займенники найчастіше вживаються на позначення людей, предметів або явищ, зазначених у попередньому контексті. Вказівні ж займенники вживаються саме як покликання на те, що вже було зазначено в попередньому контексті, причому зазвичай це не одне слово, а навіть певне утворення, що відбиває пропозицію. Окрім займенників, що покликаються на повідомлену інформацію, через відсутність у граматичній системі одиниць, подібних до артиклів, українська та російська мови характеризуються збільшенням ролі пресупозиції у визначенні відомої та невідомої інформації у складі повідомлення, однак зазначене явище меншою мірою впливає на категорії дане / нове у висловленні.

Я. Фірбас виокремлює два види відомої інформації, що може подаватись у реченні в процесі комунікації: "(i) information that, though conveying knowledge shared by the interlocutors, must be considered unknown in regard to the immediately relevant communicative step to be taken and in this sense irretrievable from the context; and (ii) information that only conveys common knowledge shared by the interlocutors, but is fully retrievable from the context even in regard to the immediately relevant communicative step" ((i) інформація, що попри передачу знань, які наявні у співрозмовників, має сприйматись як невідома в межах відповідного комунікативного кроку, і в цьому значенні не може бути відтворена з контексту; та (ii) інформація, що передає лише загальні знання, наявні у співрозмовників, але може бути відновлена за контекстом навіть за розгляду відповідного комунікативного кроку) [Firbas 1992: 22]. За аналогією до такої класифікації пропонуємо в межах даної інформації виокремлювати відповідно каузативно-імпліцитну та каузативно-експліцитну дану інформацію. Запропонована

нами класифікація, з одного боку, відбиває відносність, каузативність належності інформації до категорії даної, а з іншого – співвідноситься з механізмом реалізації та відновлення за контекстом такої інформації.

Отже, комунікативна структура висловлення – це не лише розподіл наявної у висловленні інформації за категоріями «дана інформація» та «нова інформація», а й процес побудови висловлення відповідно до інтенцій мовця, його знань та досвіду, а також закономірностей сприйняття та декодування інформації адресатом повідомлення, співвіднесення отриманих відомостей із власним досвідом та знаннями і, як наслідок, отримання певних даних у процесі комунікації.

Література

Апресян: Апресян, Ю.Д. Типы коммуникативной информации для толкового словаря [Електронний ресурс] / Ю. Д. Апресян.–

Режим доступа : http://teneta.rinet.ru/rus/aa/apresjan_tipu_communikativnoj_nfo.htm. – Название с экрана.

Вінтонів 2010: Вінтонів, М.О. Речення-висловлення з фокусом контрасту в сучасній українській мові [Текст] / М. О. Вінтонів // Український синтаксис : навчально-практичний комплекс : [в 2 ч.] / А. П. Загнітко, М. О. Вінтонів, Л. В. Сегін. – Донецьк-Слов'янськ : ДонНУ, 2010. – С. 382-388.

Загнітко 2011: Загнітко, А.П. Теоретична граматика сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис [Текст] / А. П. Загнітко. – Донецьк : ТОВ «ВКФ «БАО», 2011. – 992 с.

Селивёрстова 2004: Селивёрстова, О.Н. Труды по семантике [Текст] / О. Н. Селивёрстова. – М. : Языки славянской культуры, 2004. – 960 с. (Studia philologica).

Слюсарева 1981: Слюсарева, Н.А. Проблемы функционального синтаксиса современного английского языка [Текст] / Н. А. Слюсарева. – М. : Наука, 1981. – 207 с.

Сусов: Сусов, И.П. Основы общего синтаксиса. Актуализационные структуры предложения [Електронний ресурс] / И. П. Сусов // Введение в теоретическое языкознание. – Режим доступа : http://homepages.tversu.ru/~ips/5_04.htm. – Название с экрана.

Харченко 2000: Харченко, С. Комунікативна структура речень спонукальної модальності в світлі теорії актуального членування речення [Текст] / С. Харченко // Наукові записки. – Випуск 30. – Серія : Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград : РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2000. – С. 318-325.

Carter-Thomas 2009: Carter-Thomas, S. Texte et contexte : pour une approche fonctionnelle et empirique [Text] / direction de M. Charolles // Maître de conférences à Télécom et Management SudParis (TMSP). – Paris : Université Sorbonne Nouvelle, 2009. – 258 pp.

Firbas 1992: Firbas, J. Functional Sentence Perspective in Written and Spoken Communication [Text] / J. Firbas. – Cambridge : Cambridge University Press, 1992. – 265 pp.

Halliday 1994: Halliday, M.A.K. An Introduction to Functional Grammar. Second Edition [Text] / M. A. K. Halliday. – Hodder Education Publishers, 1994. – 472 pp.

Radford 2004: Radford, A. English Syntax : An Introduction [Text] / A. Radford. – Cambridge : Cambridge University Press, 2004. – 258 pp.

Рассмотрена теория коммуникативной структуры предложения, её появление и разработка, определена специфика категорий данное / новое, известное / неизвестное как таковых, которые описывают коммуникативную структуру предложения. Охарактеризованы средства реализации упомянутых категорий в украинском, русском, английском и французском языке. Подана классификация информации, которая расценивается как известная, относительно специфики её реализации в сообщении.

Ключевые слова: коммуникативная структура предложения, данное / новое, известное / неизвестное, каузативно-имплицитная и каузативно-эксплицитная данная информация.

It is considered the theory of the communicative structure of the sentence, its nascence and development, it is defined the specificity of the given / new, known / unknown categories describing the communicative structure of the sentence. It is characterized the means of the realization of the mentioned categories in Ukrainian, Russian, English and French. It is given the classification of the information which is considered to be the known one, according to the specificity of its realization in the message.

Keywords: the communicative structure of the sentence, given / new, known / unknown information, causative-implicit and causative-explicit given information.

Надійшла до редакції 26 вересня 2012 року.

Ганна Ситар

УДК 81'367:81'373.7=161.2

МОДЕЛІ ФРАЗЕОЛОГІЗОВАНИХ РЕЧЕНЬ З НЕЗМІННИМ КОМПЛЕКСОМ ЯКЕ ТАМ: СТРУКТУРА Й СЕМАНТИКА

Статтю присвячено дослідженню особливостей семантики та структури синтаксичних фразеологізмів з незмінним комплексом ЯКЕ ТАМ. Виділено моделі речень за частиномовним статусом